

R A P P O R T

Arkeologisk undersökning av
nyupptäckta boplatslämningar,
Skafra 1:6, Traryds sn,
Småland
1974

R A P P O R T

Boplatslämningar

SKAFTA 1⁶, TRARYDs sn, SMÅLAND

INLEDNING

Vid en mindre grustäkt invid europaväg 4 på Skafta 1⁶, Traryds socken, Markaryds kommun, Småland, blottlades tolv stycken härdar. Undersökningen av härdarna bekostades av Riksantikvarieämbetet. Den undersökta ytan omfattade ett område av ca 350 m².

LÄGESANGIVELSE

Ekonomiskt kartblad; 4D 4e. Koordinatangivelse: x6272,080 y1371,810.

GRÄVNINGSTID OCH ARBETSSTYRKA

Undersökningen utfördes den 4.11-6.11 1974 av Ebbe Westergren.

TEKNISKA UPPGIFTER, DOKUMENTATION

Anläggningarna mättes in i förhållande till Rikets koordinatsystem 2;59 W 38. Översiktsplan, skala 1:200, anläggningsplaner och profiler, skala 1:20. Höjd mättes i meter över havet.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Det undersökta området låg utmed E 4:an, ca 1 km nordväst om Strömsnäsbruk och 3 km sydväst om Traryds samhälle. Traryds socken ligger i en bygd med mycket skog, många myrar och många moränavlagringar. Tvärs igenom socknen i NN0-SSV-lig riktning rinner Lagaån. Längs utmed ån, på den västra sidan, löper en rullstensås. Vid Skafta 1⁶ har denna ås en utlöpare åt väster i form av en något mindre och flackare ås. Det var på denna moränkulle som anläggningarna påträffades. Avståndet till Lagaån är drygt 500 meter. Ca 300 meter åt söder rinner Skaftaån, ett biflöde till Lagaån, i väst-östlig riktning. Ån har tidigare haft ett högre vattenstånd och då har här funnits en mindre sjö. En skogsväg går på den ås där anläggningarna påträffades. En av härdarna (A 12) låg under denna väg.

Socken är fattig på fornlämningar. Vissa fynd har dock gjorts. Om man tar Skafta 1⁶ som utgångspunkt har följande registrerats. 300 m åt söder, invid Skaftaån; en flintyxa; 700 m åt söder och 1700 m åt söder, invid Lagaån; avfall och skrapor av flinta; 1500 m åt söder,

strax intill Lagaån; en båtyxegrav med ett spetsbottnat lerkärl och en tjocknackig, håleggad flintyx; 200 m åt öster; resterna efter en skeppssättning.

REDOGÖRELSE FÖR UNDERSÖKNINGEN

Undersökningen omfattade tolv stycken härdar, samtliga utan andra fynd än träkol. Sex av de tolv härdarna var skadade av grävmaskinen. Enligt grävmaskinistens utsago har det från början funnits fler härdar på området, vilka dock grävts bort före undersökningens början.

Härdarna var något oregelbundet runda och ovala till formen. Samtliga innehöll sotblandad moig sand och var fyllda med flera stycken upp till 0,15 m stora stenar. I en anläggning (A 2) fanns även ett lager med brun moig sand överst och ett lager med gråvit, eldpåverkad sand under sotlagret. Alla anläggningarna låg i gulbrun, fin-kornig morän under ett ca 0,35 m tjockt ploglager. De ej skadade härdarna hade ytmått från 0,8 x 0,8 m till 1,15 x 1,07 m. Djupet varierade mellan 0,17 och 0,26 m. Två av de skadade härdarna hade en längd av 1,58 respektive 1,26 m och ett djup av 0,28 respektive 0,32 m.

Anläggningarna saknade fynd och går därför inte att datera. Det enda man kan säga om datering är att, eftersom A 12 låg under den skogsväg som går över åsen, åtminstone den anläggningen måste vara äldre än vägen.

Traryd den 14.3 1975

Ebbe Westergren

Ebbe Westergren

ANLÄGGNINGSBESKRIVNINGAR

ANLÄGGNING 1

HÄRD (skadad), 1,58 x 0,72 x 0,28 m, 119,30 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg flera stycken upp till 0,15 m stora stenar (enstaka skörbrända).

ANLÄGGNING 2

HÄRD (skadad), 1,26 x 0,8 x 0,32 m, 118,80 m ö h.

Överst låg ett 0,14 m tjockt lager av brun moig sand, därunder ett 0,1 m tjockt lager av sotblandad moig sand, underst ett 0,08 m tjockt lager av gråvit, eldpåverkad sandig mo. I samtliga lager (något mindre i det understa) fanns flera stycken upp till 0,1 m stora stenar (enstaka skörbrända).

ANLÄGGNING 3

HÄRD, 1,04 x 0,55 x 0,18 m, 118,80 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg flera stycken upp till 0,1 m stora stenar.

ANLÄGGNING 4

HÄRD (skadad), 0,85 x 0,3 x 0,14 m, 118,88 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg flera stycken upp till 0,15 m stora stenar (enstaka skörbrända).

ANLÄGGNING 5

HÄRD (skadad), 0,5 x 0,5 x 0,12 m, 118,78 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg flera stycken upp till 0,1 m stora stenar.

ANLÄGGNING 6

HÄRD (skadad), 0,75 x 0,65 x 0,12 m, 119,04 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg några stycken upp till 0,05 m stora stenar.

ANLÄGGNING 7

HÄRD (skadad), 0,35 x 0,3 x 0,15 m, 118,99 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg några stycken upp till 0,05 m stora stenar.

ANLÄGGNING 8

HÄRD, 0,95 x 0,9 x 0,26 m, 119,43 m ö h.

Överst låg ett 0,18 m tjockt lager av sotblandad moig sand i vilken låg flera stycken upp till 0,15 m stora stenar (enstaka skörbrända). Underst låg ett 0,08 m tjockt lager av gråvit, eldpåverkad sandig mo.

ANLÄGGNING 9

HÄRD, 0,8 x 0,8 x 0,17 m, 119,39 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg flera stycken upp till 0,15 m stora stenar (enstaka skörbrända).

ANLÄGGNING 10

HÄRD, 1 x 0,96 x 0,18 m, 119,47 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg flera stycken upp till 0,15 m stora stenar (enstaka skörbrända).

ANLÄGGNING 11

HÄRD, 0,93 x 0,7 x 0,17 m, 119,47 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg flera stycken upp till 0,15 m stora stenar (enstaka skörbrända).

ANLÄGGNING 12

HÄRD, 1,15 x 1,07 x 0,18 m, 119,10 m ö h.

Härden bestod av sotblandad moig sand i vilken låg flera stycken upp till 0,15 m stora stenar (enstaka skörbrända).

FYNDLISTA

A 1	Träkol	17 g
A 2	Träkol	75 g
A 10	Träkol	15 g
A 11	Träkol	15 g
A 12	Träkol	45 g

Övriga anläggningar: Träkol mindre än 15 g.

Översiktsbild från NNO. Foto Ebbe Westergren.

A 1, från NV. Foto Ebbe Westergren.